

Een week als straatkind in Vietnam

Door Klaske Delhij

Ze mochten geen walkmans, sieraden of dure kleren meenemen. Het was immers de bedoeling dat de vijf scholieren van het Fioretti-college in Lisse een week lang op dezelfde manier zouden leven als de straatkinderen in het opvanghuis Mai Am Tinh Hong in Vietnam. Ze sliepen op houten planken, kregen drie maal daags een kommetje rijst, liepen een half uur in de blakende zon naar school en moesten zelf hun uniform wassen met een schrobber op de stenen. Solidair zijn met kinderen die het minder hebben, dat was de opzet van deze reis. “Dus het was niet de bedoeling dat ze daar als luxe prinsesjes aan kwamen.”

In Nederland zijn er talloze scholen die zich inzetten voor een hulpproject in het buitenland. Jongeren worden op die manier er toe aangezet om een blik over de grens te werpen. Bij het Fioretti-college in Lisse gebeurt dat zelfs letterlijk: de school stuurde vijf leerlingen uit de tweede klas naar een tehuis voor straatkinderen in Vietnam. “Onze leerlingen zijn altijd heel snel gemotiveerd om acties op te zetten voor een goed doel. Maar zo’n project in Vietnam blijft toch een ver-van-mijn-bed show. Daarom zochten we een manier om het dichterbij te brengen,” licht corrector Ben Koster toe.

Na een gedegen voorbereiding vertrokken de vijf – vier meiden en één jongen – half maart onder begeleiding van twee docenten naar Dong Ha, een provinciehoofdstad in het midden van Vietnam. Een week lang hebben ze doorgebracht in het opvanghuis Mai Am Tinh Hong, dat wordt gerund door het Vietnamese Rode Kruis met financiële steun vanuit Nederland. “We sliepen daar in bedden op een houten plank, met een deken erop,” vertelt Anneke de Klerk (13 jaar, vmbo). Vantevoren hadden de leerlingen thuis nog geoefend om op de grond te slapen en dat viel niet mee. “Maar je viel daar zo in slaap, want na zo’n dag ben je heel erg moe,” vindt Cindy Diepenhorst (14 jaar, havo).

Geen ik-cultuur

Ze zijn unaniem enthousiast over de reis, die veel indruk heeft gemaakt. Stefan de Vries (14 jaar, vmbo) vond het ‘de reis van mijn leven’. Cindy: “Als je het op tv ziet, denk je wel: ‘Die hebben het arm’, maar als je het echt zelf ziet is het wel heel zielig.” En je merkt dat het ‘echte mensen’ zijn, die praten en lachen, meent docente Tanja Swart, die mee was als begeleider.

“Op tv zie je dagelijks een hele serie schrijnende verhalen aan je voorbij trekken, maar het is toch anders als je zelf kennis maakt met kinderen die op straat hebben gewoond. Alleen al fysiek: het was overduidelijk dat de kinderen een groeiachterstand hadden opgelopen. Het viel me op dat de Vietnamese kinderen zo in *elkaar* geïnteresseerd waren. In ons ik-tijdperk wil iedereen vooral z’n eigen verhaal vertellen en praat door elkaar heen,” zegt de lerares. In Vietnam is het zelfs ongeleefd om het woord ‘ik’ te gebruiken in een zin. “Die kinderen waren zo snel aan je gehecht. Meteen de eerste dag paktten ze je al bij je hand. En bij het afscheid begonnen ze te huilen,” vertelt Marijke de Kort.

Gevolgen van de oorlog

Met behulp van een tolk hebben ze vier kinderen geïnterviewd over hun leven op straat. “Dat was wel interessant,” vindt Anneke. “Maar wel heel zielig,” vult Cindy aan, “Eén meisje leefde al haar hele leven op straat, ze wist niet meer wanneer ze op straat was gekomen.” Door de gesprekken kregen ze een indringend beeld van de problematiek van straatkinderen. De provincie Quang Tri, waarvan Dong

Ha de hoofdstad is, ligt op de grens van het vroegere Noord en Zuid Vietnam. Dit gebied heeft het meest te lijden gehad onder de Amerikaans-Vietnamese oorlog en nog steeds heeft dit gevolgen. Door de grote hoeveelheid landmijnen en niet-ontploffte projectielen in de bodem kunnen sommige gebieden niet voor landbouw worden gebruikt.

Bedelen

Daarnaast wordt de provincie geteisterd door tyfoons, overstromingen en perioden van droogte. Begeleider en docent Nederlands Jan Tromp: “De boerenbevolking woont in de bergen in huizen op palen. Veel van die kinderen hebben één van hun ouders verloren door landmijnen of natuurgeweld en dan worden ze naar de stad gestuurd, naar de markt, met de boodschap: ‘Hier kun je je hopelijk wel redden.’ Ja, en dan sta je daar in je eentje.” In Vietnam is het niet gebruikelijk om over dit soort persoonlijke zaken te praten.

Debby Lansbergen (13 jaar, havo): “Toen we daar iets over vroegen, kwamen er tranen in hun ogen. De andere kinderen waren echt muisstil.” Op de centrale markt in Dong Ha hebben ze gezien hoe kinderen op straat leven. Marijke: “Soms waren ze echt heel klein. Dan hadden ze een bekertje in hun hand en duwden ze tegen je aan: ‘*Money, money*’.”

Uit de goot

In Mai Am Tinh Hong wonen 45 kinderen tussen acht en zestien jaar. In het tehuis vinden ze een vorm van gezinsleven. Elke leefgroep van zo’n zeven kinderen heeft een eigen ruimte om te slapen, eten, huiswerk te maken en te spelen. Ze dragen hun steentje bij met afwassen, schoonmaken, in de tuin werken en op de kleintjes passen. Overdag gaan ze naar school.

Hans Selder van het Nederlandse Rode Kruis heeft aan de wieg gestaan van Mai Am Tinh Hong. Vorig jaar vertelde hij de eersteklassers van het Fioretti-college over Nguyen Duc Son. Dat maakte diepe indruk. Selder leerde hem kennen als 14-jarige jongen, die al zeven jaar op straat had geleefd, toen het opvanghuis werd opgezet. Selder beschouwt hem min of meer als pleegzoon en bezoekt het tehuis regelmatig. Son – dat is zijn voornaam – is momenteel de oudste bewoner en inmiddels negentien jaar.

Son zal straks na zijn opleiding bij het tehuis gaan werken als hoofd van de reparatieplaats voor invalidenwagentjes. Het tehuis voorziet in een vakopleiding en begeleiding voor de jongeren als ze rond hun achttiende het tehuis verlaten en zich zelfstandig moeten zien te redden in de maatschappij. Dit opleidingstraject wordt financieel gesteund door de Rode Kruis afdeling Hillegom.

Geen enkele luxe

Het Rode Kruis wilde graag Nederlandse jongeren bij het project betrekken en kwam vervolgens met het plan om een aantal leerlingen naar Dong Ha te sturen. Conrector Ben Koster van het Fioretti-college: “Aankankelijk reageerden ze in Vietnam wat terughoudend. Ze waren bang dat die kinderen uit Holland zouden komen met allerlei luxe apparaten, even laten zien hoe het er in de zogenaamde moderne wereld aan toe gaat. Wij hebben uitgelegd dat we dat absoluut niet wilden. Dat onze kinderen precies dezelfde behandeling moesten krijgen als de kinderen in het tehuis. Ze moesten solidair zijn met de kinderen daar, en ervaren hoe het is om als kind zo te leven. Dus het was niet de bedoeling dat ze daar als luxe prinsesjes aan kwamen.”

Jaloerse vader

Leerlingen die in aanmerkingen wilden komen voor de reis moesten in elk geval geen heimwee of vliegangst hebben, hun ouders lief aankijken omdat die □ 450 moesten neertellen, Engels spreken en niet benauwd zijn om na terugkomst een presentatie te geven over hun avontuur. Er kwamen dertig aanmeldingen binnen, waaruit vijf leerlingen zijn gekozen.

Of hun ouders stonden te trappelen om hun zoon of dochter naar Vietnam te sturen? “Mijn vader wilde zelf ook gaan, die was helemaal jaloers. Mijn moeder vond het iets minder, die vond het wel eng. Maar ze moest wel toegeven, want ik wilde heel graag,” lacht Cindy. Annekes ouders zagen de meerwaarde van de reis wel in: “Ze zeiden: ‘Het is eigenlijk wel goed voor je, zie je ook es hoe de kinderen daar leven’.”

'Dit blijft je hele leven bij'

Na deze indrukwekkende reis is er volop werk aan de winkel voor het vijftal. Ze gaan alle tweede klassen vertellen over hun belevenissen, en komen ook bij de Rotary en een landelijke beurs van het Rode Kruis. Het plan is verder om een sponsorloop te organiseren op het strand.

Wat zijn de toekomstplannen van de vijf avonturiers?

Debby: “Het lijkt me wel heel leuk om zoveel mensen te helpen als bij het Rode Kruis, maar ik weet niet of ik het aankan.” Het reizen vonden ze allemaal best vermoeiend en aan het eten konden ze maar niet wennen. Cindy trekt een vies gezicht bij de gedachte aan de kommetjes rijst met inktvis en ‘sliertjes groente’. De docenten kijken elkaar vrolijk aan: “Wij vonden het heerlijk. Ik ben zelfs op zoek naar een Vietnamees kookboek!”

Marijke: “Vroeger wilde ik arts worden in ontwikkelingslanden, maar nu weet ik het niet meer. Ach, het verandert elke maand.” Het gebrek aan een warme douche, een gat in de grond als wc, en geen cola maar drinkwater: dat deerde hen niet. “Dit blijft je echt je hele leven bij,” denkt Marijke. Anneke: “Je hebt het gezien, geroken, gevoeld, geproefd.”

Actie Vietnam van het Fioretti-college brengt 10.000 euro op!

Op donderdag 25 april lopen 475 leerlingen op de baan van de Ren en Toervereniging in Lisse hun sponsorloop. Na iedere kilometer passeren de lopers een 'Vietnamees' station. De lopers imiteren daarmee de treinreis die Nguyen Duc Son maakte toen hij door zijn ouders uit het ouderlijk huis werd gezet omdat zij hem niet meer konden verzorgen. Voor de sponsorloop hebben sommige leerlingen kaarten vol met gulle gevers. Na de loop tellen ze de opbrengst van de sponsorloop. De actie heeft het astronomische bedrag van 10.000 euro opgebracht!

BEDELEN EN AFVAL VERZAMELEN VOOR 25 EUROCENT PER DAG

De vader van Nguyen Duc Son is zijn benen kwijtgeraakt door een ontplofte granaat op het land, en kan de vele monden thuis niet meer voeden. Uit wanhoop vraagt hij Son uit huis te gaan. Son is dan zeven jaar.

Te voet gaat hij naar het station in Huong Khe, en verborgen in een goederenwagon weet hij na een lange reis Dong Ha te bereiken. Op de centrale markt loopt hij doelloos rond, hij heeft honger en geen cent op zak. Een groepje straatkinderen neemt hem mee naar een oude vervallen loods waar ze altijd slapen. Elke ochtend om vijf uur wordt Son wakker. Bij de waterput verderop lest hij zijn dorst en frist zijn gezicht op. Eén keer per week krijgen zijn kleren – hij heeft maar één stel – een wasbeurt als hij gaat zwemmen in de rivier. Hij bedelt bij eetkraampjes voor een ontbijt. De meeste klanten jagen nors de vele bedelende kinderen weg. Gelukkig krijgt hij toch een kommetje droge rijst. Vlees eet hij nooit, dat is te duur. Groente-afval kookt hij soms 's avonds op een vuurtje, en vis vangt hij in de rivier.

Zeven jaar op straat

Daarna gaat hij aan de slag: hij verzamelt afval in zijn jutenzak, met name metalen, glas en pastics. Dit brengt hij naar een opkoper, die per gewicht uitbetaalt. Op een goeie dag verdient Son 3000 dong (ca. □ 0,25), waarvan hij acht eurocent per dag moet uitgeven om in leven te blijven. Zijn spaargeld bewaart hij in een houten kistje: dat is voor zijn familie thuis. Son heeft zeven jaar op straat geleefd als het Rode Kruis de eerste steen legt voor het opvanghuis, waar hij sinds die tijd verblijft. Hij volgt nu een opleiding en komt straks in dienst van Mai Am Thinh Hong als hoofd van de reparatieplaats voor invalidenwagentjes.